

بسم الله الرحمن الرحيم

اعتراض‌ها در سودان؛ مسئولیت‌ها و دست‌آوردها

(ترجمه)

پرسش:

اعتراض‌هایی که از بیشتر از دو ماه پیش در سودان بالا گرفت، هم‌چنان ادامه دارد؛ آیا این اعتراض‌ها خودجوش و ناشی از اوضاع نا‌بسامان اقتصادی است و یا به تنش‌هایی ارتباط می‌گیرد که پس از سفر جان سولیفان معاون وزیر خارجه آمریکا به خرطوم در ماه نومبر 2017م بالا گرفت؟ زیرا گفته می‌شود یکی از جمله مسائلی که وی در گفتگوهایش با طرف سودانی مطرح نموده بود، عدم کاندیداتوری بشیر در انتخابات 2020م بوده و بشیر از طرح آن موضوع ناراحت شد؛ برای آزردن آمریکا به روسیه سفر نمود و با ساختن پایگاه نظامی با روس‌ها توافق نمود. آیا این بدان معنی است که آمریکا تصمیم گرفته بشیر را از قدرت کنار زند و به همین دلیل است که حلقه اقتصادی سودان را تنگ‌تر نموده؛ چنان‌چه مزدورانش، به ویژه سعودی را از کمک به سودان منع نمود؟

پرسش دیگر این که حمایت "صادق المهدی" را از این اعتراض‌ها چگونه تفسیر می‌کنید؟ آیا به این معنی است که انگلیس نیز در این قضیه دست دارد؟ از طولانی شدن پرسش معذرت می‌خواهم. جزاکم الله خیراً!

پاسخ:

برای روشن شدن پاسخ باید به بررسی امور زیر بپردازیم:

1. بلی، جان سولیفان معاون وزیر خارجه آمریکا به تاریخ 16 نومبر 2017م به سودان سفر نمود و با وزیران خارجه و مالیه، رئیس هیئت ارگان‌های مشترک نیروهای مسلح، نماینده‌گان وزارت داخله و مسئولین دستگاه امنیتی و استخباراتی آن دیدار نمود. وی با سفیر سودان در آمریکا نیز ملاقات کرد و پشت درهای بسته با شماری از رهبران دینی نیز گفتگو نمود و سپس در سالون کنفرانس‌های "شهید" مربوط به دانشگاه "قرآن کریم"، سخنرانی کرد و در آن از سیاست آمریکا در قبال سودان سخن گفت. «بر اساس معلوماتی که به رسانه‌ها درز نمود و در سایت انترنتی "سودان تایمز" منتشر گردید؛ این دیپلومات امریکائی در این سخنرانی‌اش از حکومت سودان خواست شماری از قوانین‌اش را، مخصوصاً قانون اعدام افراد مردتد را لغو نماید. وی هم‌چنین خواستار لغو ماده‌ی مربوط به لباس در قانون نظام عام شد؛ ماده‌ای که بر اساس آن، زنان در صورت پوشیدن لباس‌هایی که نشانه بی‌شرمی باشد، دره زده خواهند شد. وی

گفت: در هنگام ساختن قانون اساسی جدید سودان، حفاظت از آزادی دینی برای همه‌گان باید در نظر گرفته شود.» (منبع: سودان
تربییون 18 نومبر 2017م)

2. این نیز درست است که بر اساس برخی معلومات درز کرده به رسانه‌ها؛ سولیفان از بشیر خواسته بود تا خودش را در انتخابات سال
2020م نامزد نکند و بشیر از آن ناراحت شده بود و همین موضوع باعث تنش در روابط دو طرف شد؛ اما چنین واقعیتی بعید به نظر
می‌رسد؛ زیرا بشیر نمی‌تواند از دساتیر بادارش، امریکا سرپیچی کند و اگر امریکا نخواهد او به هیچ‌وجه خود را نامزد نخواهد نمود.
اگر فرض کنیم او از دساتیر امریکا سرپیچی نموده و اصرار دارد در انتخابات 2020م خود را نامزد و در قدرت باقی بماند، مطمئناً
امریکا علیه وی انقلاب نموده و او را کنار خواهد زد؛ درست همان طوری که در انقلاب 30 جون 1989م وی را به قدرت رسانید. به
علاوه آن؛ زمانی که در شبکه‌های اجتماعی این خبر بالا گرفت، که دیپلومات امریکائی از بشیر خواسته تا خودش را در انتخابات سال
2020م نامزد نکند، ابراهیم غندور وزیر خارجهٔ سودان این مسئله را رد نموده، گفت: «ایالات متحده هیچ‌گونه شرطی مبنی بر عدم
کاندیداتوری عمر بشیر رئیس‌جمهور سودان، در انتخابات سال 2020م در مقابل حذف نام سودان از لیست دولت‌های حامی تروریسم،
مطرح نکرده.» وی افزود: «تمام آن چه که ما در جریان سفر اخیر جان سولیفان معاون وزیر خارجهٔ امریکا به خرطوم با وی بحث و
بررسی نمودیم؛ قضایایی مربوط به حقوق بشر و آزادی‌های دینی بود.» (منبع: قدس عربی 14 نومبر 2017م)

نکتهٔ دیگر اینست که سفر یاد شده بیانگر همبستگی است و نه تنش؛ چنانچه سولیفان در جریان این سفر با بخش‌های مختلف دولت
دیدار نمود و به گرمی از وی استقبال به عمل آمد! هم‌چنین، این سفر پس از آن صورت گرفت که ادارهٔ حکومت امریکا ممنوعیت
سفر شهروندان سودان را به تاریخ 26 سپتمبر 2017م لغو نمود و هم‌چنین بعد از لغو تحریم‌های اقتصادی بالای سودان به تاریخ 6
اکتوبر 2017م، که حدوداً 20 سال دوام داشت، صورت گرفت. با این حساب؛ هدف سفر این نبود که مسئلهٔ کاندیداتوری را بررسی
کند؛ بلکه هدف اصلی این بود که نام سودان را از لیست "دولت‌های حامی تروریسم" بردارد؛ چنانچه در فوق در سایت انترنتی سودان
تربییون نیز به آن اشاره شد.

این یک جهت قضیه بود، جهت دیگر آن اینست که بشیر خود ده روز پیش از سفر سولیفان به سودان، تعهد قبلی‌اش را مبنی بر عدم
کاندیداتوری خویش تجدید نمود. «عمر بشیر رئیس‌جمهور سودان روز دوشنبه تعهدات قبلی خویش را مبنی بر این که با پایان یافتن

دوره دوم ریاست جمهوری‌اش در سال 2020م، از اریکه قدرت کنار خواهد رفت، تجدید نمود. بشیر این سخنان را در برابر تجمع جوانان به مناسبت برگزاری کنفرانس هفتمین سال روز همبستگی ملی و غیر حکومتی جوانان سودان در خرطوم اظهار نمود. (منبع: خلیج آنلاین 6 نومبر 2017م)

هرچند نقض تعهدات از سوی چنین دولتهایی دشوار نیست؛ اما از اظهارات و ارتباطات امریکا با سودان، بعید به نظر می‌رسد که هدف از این سفر، منع نمودن بشیر از کاندیداتوری باشد. چنانچه ارتباطها میان امریکا و سودان بعد از این سفر و بعد از بالا گرفتن اعتراض‌ها، همچنان ادامه دارد و هدف از آن، حذف نام سودان از لیست دولت‌های حامی "تروریسم" است که از سال 1993م درج این لیست شد؛ زیرا حکومت ترامپ تحریم‌های اقتصادی و تجارتي را که از سال 1997م بالای سودان وضع گردیده بود، لغو نمود؛ اما نام سودان از لیست دولت‌های حامی تروریسم حذف نشده بود. شرطی را که امریکا برای تکمیل نمودن مرحله دوم، که حذف نام سودان از لیست یاد شده است، گذاشت؛ این بود که سودان باید همکاری‌هایش را برای "مبارزه با تروریسم" گسترش داده و حقوق بشر، آزادی‌های دینی، سیاسی و غیره مسائل را استحکام بیشتری بخشد.

3. همچنین باید گفت؛ انگیزه اعتراض‌هایی که از تاریخ 19 دسامبر 2018م در سودان بالا گرفته، بخاطر سفر سولیفان به تاریخ 16

نومبر 2017م نیست؛ زیرا موقف امریکا بعد از سفر یادشده و در جریان اعتراض‌ها، پیوسته طرف‌داری از حکومت بوده و نه اعتراض‌ها علیه آن؛ چنانچه تماس‌ها و اظهارات مسئولین امریکا به وضوح این ادعا را تقویت می‌کند. سیریل سارتر فرستاده خاص و سرمشاور رئیس جمهور امریکا در امور افریقا به همراهی دارین سیرایل مدیر اداره امنیت ملی افریقا روز یکشنبه 17 فبروری 2017م وارد خرطوم شد و گفتگوهایش را در سودان به تاریخ 20 فبروری 2019م پایان بخشید. وی در یکی از اظهارات‌اش، که پس از حضور در قصر ریاست جمهوری سودان بیان داشت، چنین گفت: «با معاون رئیس جمهور ملاقات مثمر و سازنده‌ای داشتم و من به منظور تداوم بخشیدن به گفتگوهای آمده‌ام که دو طرف را به جانب حذف نام سودان از لیست دولت‌های حامی تروریسم سوق می‌دهد. وی تأکید نمود: با صبر بیشتر، حکومت خواهد توانست به راه حل سیاسی دست یابد و باید دانست که هیچ‌گونه راه‌حلی از خارج سودان بالای آن تحمیل نخواهد شد و دو کشور خواهند توانست با کار مشترک به مشارکت قوی دست یابند.» (منبع: شروق نیوز 18 فبروری

2019م)

تمام این موارد به خوبی نشان می‌دهد که سفر سولیفان انگیزه بالا گرفتن اعتراض‌ها نیست؛ بلکه بیانگر کمک امریکا به حاکمیت بشیر و عدم اعمال هرگونه راه‌حلی از بیرون و گذاشتن شرط‌های امریکا برای حذف نام سودان از لیست "دولت‌های حامی تروریسم" است.

4. موقف مزدوران امریکا نیز طوری بوده که از حاکمیت موجود پشتیبانی می‌کند و نه از اعتراض‌ها؛ یعنی چنان نیست که در پرسش مطرح شده. جزئیات بیشتر را به گونه‌ی زیر می‌توان بیان نمود:

الف) در مورد عربستان سعودی باید گفت که از زمان شروع عملیات نظامی در یمن، پیوسته در عرصه‌های زراعتی سودان سرمایه‌گذاری‌های جدید می‌کند:

- «عربستان سعودی در جریان سال 2016م بزرگ‌ترین سرمایه‌گذار عربی در سودان بوده و در حدود 15 میلیارد دالر سرمایه‌گذاری نموده است. بیشتر این سرمایه‌گذاری‌ها در بخش علوفه، گندم و جواری بوده که اقتصاد خرطوم را تقویت می‌بخشد.» (منبع: خلیج آنلاین 17 جولای 2017م) سفیر سعودی در اظهاراتی تأکید نمود: «ارزش فعلی سرمایه‌گذاری‌های سعودی در سودان از 12 میلیارد دالر فراتر می‌رود.» (منبع: سایت بوابه 3 دسامبر 2018م) و همچنین «سودان به تاریخ 7 می 2018م اعلان نمود که با عربستان سعودی به توافق رسیده و این کشور برای پنج سال نیاز نفتی سودان را رفع خواهد نمود.» (منبع: سودان تریبون 7 می 2018م)

- هیئتی متشکل از وزیران سعودی به تاریخ 24 جنوری 2019م به خرطوم سفر نموده و با رئیس جمهور سودان گفتگو کردند و اوضاع جاری سودان را به بحث و بررسی گرفتند. ماجد قصبی وزیر تجارت سعودی در اظهاراتی مطبوعاتی‌اش گفت: «سفر این هیئت به سودان به دستور خادم حرمین شریفین شاه سلمان بن عبدالعزیز صورت گرفته و هدف از آن تقویت روابط اقتصادی با سودان و افزایش میزان تبادلات تجاری میان دوطرف می‌باشد.» وی افزود: «شاه سلمان تأکید نموده که امنیت سودان، امنیت سعودی و ثبات در آن، ثبات سعودی است و سودان نسبت به هر دولت دیگری مستحق هرگونه روابط با سعودی می‌باشد.» (منبع: نشریه الوطن مصر 26 جنوری 2019م) این شواهد به خوبی نشان می‌دهد که سعودی دست از حمایت سودان بر نداشته.

ب) در مورد مصر، که پایه‌ی دیگر مزدوران امریکا در منطقه می‌باشد، باید گفت که عمر بشیر رئیس جمهور سودان به تاریخ 27 جنوری 2019م به مصر سفر نمود و سیسی در میدان هوایی به گرمی از وی استقبال و مهمان‌نوازی نمود. این شواهد نشان می‌دهند که امریکا تصمیم ندارد بشیر را کنار زند، در غیر آن سیسی، که رکن و پایه‌ی اساسی امریکاست، به هیچ‌وجه چنین کاری نمی‌کرد. سفیر

سودان در مصر در مورد سفر بشیر گفت: «این سفر از نظر زمانی و موضوعی، مهم‌ترین سفر تلقی می‌شود.» (منبع: نشریه صبح مصر 27

جنوری 2019م) جهت معلومات بیشتر باید گفت که بشیر پس از سفر سیاسی به سودان به تاریخ 25 اکتوبر 2018م به همراه 12

وزیر و امضای 12 توافقنامه، به تاریخ 6 نومبر 2018م نیز به مصر سفر نموده بود.

پس از شروع اعتراض‌ها در سودان، سامح شکرى وزیر خارجه مصر و فزارا رئیس استخبارات مصر فوراً به سودان سفر نمود و با عمر بشیر و همتایان خویش دیدار نمودند. شکرى پس از آن دیدارها گفت: «مصر مطمئن است که سودان این شرایط به وجود آمده را موفقانه پشت سر خواهد گذاشت. مصر همواره آماده است از سودان پشتیبانی نموده و در کنار آن قرار داشته باشد. امنیت و ثبات در سودان به معنای امنیت و ثبات در مصر است.» (منبع: بواب مصر 27 دسمبر 2018م) این موارد بیانگر آنست که مصر هنوز از سودان حمایت می‌کند.

ج) در خصوص امور داخلی باید گفت که مهم‌ترین نیروهای داخلی امریکا در سودان، اردوی این دولت است؛ چنانچه موقف‌گیری اردوی سودان در برابر اعتراض‌ها طوری بود که در کنار بشیر قرار داشت و از نظام وی حمایت نمود. در یک اعلامیه‌ای که اردوی سودان منتشر نمود، چنین گفته شده: «در کنار رهبری سودان قرار داشته و از دست‌آوردهای مردم، امنیت، خون، آبرو و دارایی‌های شهروندان دفاع خواهد نمود.» (منبع: عربی پست 23 دسمبر 2018م) کمال عبدالعروف رئیس ارکان نیروهای مسلح سودان خطاب به نظامیان ارشد اردو گفت: «اردو به هیچ‌وجه کشور را تسلیم رهبران اعتراض‌های سرکش پست و نماینده‌گان سازمان‌های مشکوک در خارج نخواهد نمود.» (منبع: مصر عربی 30 جنوری 2019م) این بیانگر حمایت اردو از بشیر است و موقف قطع‌ت نظامی و امنیتی چنین هم بود؛ چنانچه: «محمد حمدان دقلو رهبر نیروهای واکنش سریع سودان در اظهاراتی هشدار داد که نیروهایش آماده اند در برابر کسانی قرار گیرند که وی آنان را حریص خواند.» (منبع: المسیره نت 26 دسمبر 2018م) صلاح قوش مدیر دستگاه استخبارات سودان نیز در اظهارات تند و تیزی در پارلمان سودان گفت: «پیشگامی‌های زیادی در میدان صورت می‌گیرد؛ اما همه باید بدانند که هیچ‌گونه پیشگامی، که فراتر از قانون حاکم گذارد، جایگاهی نخواهد داشت.» (منبع: الجزیره نت 21 فبروری 2019م) امریکا برای راه‌اندازی انقلاب‌ها از اردوی سودان کار می‌گیرد و از زمان انقلاب نمیری در سال 1969م، در میان اردو نفوذ قوی پیدا نموده است.

5. موقف اپوزوسیون در سودان این گونه بود: «صادق المهدی رئیس حزب امت در روز چهارم اعتراض‌ها خواستار تشکیل حکومت جدید وفاق ملی شد که تمام اطراف در آن مشارکت داشته باشند. وی گفت: ما از اعتراض‌های مردم در کشور پشتیبانی می‌کنیم؛ اما تأکید نمود که حزب‌اش در آن مشارکت نمی‌کند.» (منبع: رادیوی انگلیس 22 دسمبر 2018م) اما زمانی که وی متوجه ادامه اعتراض‌ها شد،

اعلان نمود که در آن نقش دارد. «صادق المهدی رئیس حزب ملی امت و رئیس ائتلاف "ندای سودان" اعلان نمود که تحرکات مردمی را که خواستار سقوط نظام است، تأیید می‌کند و خواستار متوقف نمودن کشتار متظاهرين شد؛ پیش از آن که خواهان کنار رفتن عمر بشیر شود.» (منبع: سودان تریبون 25 جنوری 2019م) به این معنی که او بیشتر از دوماه پس از آغاز اعتراض‌ها سعی نمود، از

آن به نفع خود استفاده نماید. همه می‌دانند که صادق المهدی وابسته به انگلیس است و در میان سال‌های 1986 تا 1989م رئیس

جمهور سودان بود و عمر بشیر علیه او انقلاب نمود. المهدی سپس انجمن کسبه‌کاران سودان را به عنوان جریانی موازی با انجمن‌های رسمی و وابسته به حکومت تشکیل داد و اروپا توسط المهدی در این انجمن تأثیر زیاد دارد. مهدی سعی دارد از انجمن خود بدیلی برای انجمن‌های رسمی بسازد که حکومت بالای آن تسلط دارد. آن عده از رهبران این انجمن که در بیرون به سر می‌برند، عموماً در اروپا هستند. «برخی از رهبرانی که در خارج به سر می‌برند و از آدرس این انجمن صحبت می‌کنند، هر یک محمد اسباط در فرانسه که یک خبرنگار است و دکتوره ساره عبدالجلیل در انگلیس هستند.» (منبع: سایت بی‌بی‌سی 24 جنوری 2019م) هم‌چنین رویکردهای

سیکولرستی و سایر تحرکات حاشیه‌ای که در تغییر مؤثریت چندانی ندارند، با این اعتراض‌ها همراه شده‌اند. هرچند انگلیس در این تحرکات، به ویژه حزب صادق المهدی نفوذ دارد؛ اما این نفوذ در تغییرات جاری مؤثریت چندانی ندارد؛ لیکن تداوم اعتراض‌ها می‌تواند میزان این مؤثریت را بالا ببرد؛ زیرا انگلیس در استفاده‌جویی از چنین اعتراض‌ها تجربه فراوان دارد و به همین دلیل است که حزب المهدی با حدوداً یک ماه تأخیر، از این اعتراض‌ها اعلان حمایت نمود؛ زیرا گمان می‌کرد که عمر بشیر می‌تواند اعتراض‌ها را در روزهای نخست آن خاموش کند؛ اما وقتی تداوم یافت اینک سعی دارد مهار آن را در دست گیرد.

پس از سپری شدن بیشتر از دو ماه از شروع اعتراض‌ها و قوت گرفتن نفوذ المهدی در آن، اینک وی تأکید دارد که بشیر باید از قدرت کنار برود: «وی اعلان نمود که حاضر است برای دستیابی به توافقی مبنی بر جزئیات عبور به جانب نظام جدید با نماینده‌گان مخالفان گفتگو کند.» (منبع: اسپوتنیک 2 مارچ 2019م) به این ترتیب، هر قدر توان حکومت در متوقف نمودن اعتراض‌ها ضعیف شده و

به تأخیر افتاده، به همان اندازه مزدوران انگلیس توان بیشتری پیدا کرده‌اند و به همین دلیل است که امریکا این مسئله را جدی گرفته و برای جلوگیری از هرگونه تحول ناگهانی و غیرمترقبه، امریکا در هماهنگی با بشیر زمینه‌متلاشی نمودن تجمعات مخالف حکومت را ترتیب داد؛ طوری که از بعضی از احزاب سیاسی سهمیم در حکومت خواست تا از سهمی که در حکومت دارند، کنار رفته و به این ترتیب تبدیل به اپوزسیون شوند: «مبارک فاضل رئیس حزب امت اعلان نمود که شراکت حزب‌اش با حزب حاکم را برهم زده و از حکومت کنار می‌رود.» (منبع: سایت نیلین 28 دسامبر 2018م) غازی صلاح الدین نیز از حکومت کنار رفت؛ «حرکت اصلاح در جریان

کنفرانس مطبوعاتی، که توسط غازی صلاح الدین رئیس این حرکت برگزار گردیده بود، اعلان نمود که حرکت مذکور تصمیم گرفته تمام نماینده‌گانش را از مجالس قانون‌گذاری خارج نماید.» (منبع: آژانس خبری سوا 1 جنوری 2019م) غازی صلاح به صفت رئیس جبهه ملی تغییر انتخاب گردید؛ «مجمع عمومی جبهه ملی تغییر روز گذشته دوکتور غازی صلاح الدین را به صفت رئیس مجلس ریاست این جبهه انتخاب نمود.» (منبع: خلیج 365 در 14 فبروری 2019م) به علاوه اقدامات فوق و به منظور پیشی گرفتن از اروپا در تحریک

بیشتر اعتراض‌ها و سوءاستفاده از آن، امریکا به بشیر چراغ سبز نشان داد که می‌تواند وضعیت اضطراری اعلان نماید و بشیر به تاریخ **22** فبروری **2019**م این کار را کرد.

اخیراً و به تاریخ **28** فبروری **2019**م حزب میرغنی از حکومت کنار رفت و برای همه روشن است که میرغنی همواره با امریکا ارتباط داشته، «حزب اتحادی دموکراتیک به رهبری محمد عثمان میرغنی روز پنجشنبه اعلان نمود که تمام توافقات شراکتی را که با حزب ملی حاکم امضاء نموده بود، لغو نموده و از سهم‌اش در حکومت سودان کنار می‌رود.» (منبع: شبکه خبری العین **28** فبروری **2019**م) گام بعدی برای آرام نمودن مخالفان این بود که بشیر خود اعلان بی‌طرفی نمود و گفت که با هیچ طرف و علیه هیچ طرفی نیست. «رئیس جمهور سودان تمام صلاحیت‌هایش به صفت رئیس حزب مؤتمر ملی را به معاونش واگذار نمود تا با کاستن از گزینه‌هایش در رویارویی با بدترین بحرانی قرار گیرد که در جریان سه دهه حکومت خویش با آن مواجه گردیده. در بیانیه حزب در مورد این تصمیم چنین گفته شده: این تصمیم به دلیل وفا به عهدی اتخاذ شده که رئیس جمهور در سخنرانی‌اش در برابر امت نمود که فاصله او با تمام جریان‌های سیاسی به یک اندازه خواهد بود.» (منبع: میدل ایست آنلاین **1** مارچ **2019**م) بشیر با این کار، پیش از آن که دیگران را فریب دهد، خودش را فریب می‌دهد؛ چگونه می‌تواند بی‌طرف بماند؛ در حالی که خود رئیس جمهور است و حزبی، حزب حاکم؟ حتی اگر کسی دیگری را به صفت رئیس حزب مقرر نماید، باز هم این کار چیزی فراتر از شکلیات نیست.

در هر حال، این اقدام یکی از اسالیبی است که به هدف آرام نمودن اعتراض‌ها به کار گرفته می‌شود و تمام این تلاش‌ها به منظور تأثیرگذاری روی مخالفان و مهار نمودن اعتراض‌ها صورت می‌گیرد، به ویژه با توجه به این که حکومت در حال حاضر نیرو و توان هجوم به مخالفان را دارد و اگر نتواند آنان را مهار کند، سعی خواهد نمود رهبری آنان را در دست گیرد و یا در رهبری آن نقش مؤثری داشته و به این ترتیب تسلط امریکا تداوم یابد.

6. در مورد سفر بشیر به مسکو که از **22** نومبر **2017**م شروع و چهار روز ادامه یافت؛ یعنی درست شش روز بعد از سفر سولیفان به سودان، باید گفت که هدف از آن سفر این نبود که بشیر از امریکا در نزد روسیه شکایت کند؛ بلکه به دستور و رضایت امریکا صورت گرفت؛ به این دلیل که: «یکی از روزنامه‌های سودان امروز چهارشنبه پرده از معامله‌ای برداشت که میان خرطوم و واشنگتن صورت گرفته و بر اساس آن؛ طیاره حامل عمر بشیر رئیس جمهور سودان می‌تواند با امنیت کامل وارد روسیه شود؛ اما شرطش اینست که قوانین جنجال‌برانگیزی که اداره حکومت امریکا به آن اعتراض دارد، لغو شود و این کار باید همزمان با نخستین سفر بشیر به مسکو صورت گیرد. برخی منابع آگاه به روزنامه "راکوبه" گفته اند که حکومت سودان ضمانت‌هایی را از جانب جان سولیفان معاون وزیر خارجه امریکا در سفرش به خرطوم به دست آورده که بر اساس آن از پرواز طیاره حامل بشیر ممانعت نخواهد شد، به شرط آن که پیشنهادهای امریکا مبنی بر فعالیت‌های دینی آزاد گردیده و مواد قانونی بحث‌برانگیز، مخصوصاً قوانین مربوط به "ارتداد، میراث و لباس‌های تحریک‌آمیز" لغو گردد.» (منبع: مصراوی **22** نومبر **2017**م) اگر دستور امریکا نمی‌بود، بشیر به هیچ‌وجه نمی‌توانست برای

پرواز از فضای سعودی استفاده کند؛ زیرا حکومت سعودی وابسته به دولت استعمارگر امریکاست و کاملاً بالای فضای آن تسلط دارد؛ چنانچه در زمان حکومت شاه عبدالله مزدور انگلیس در سال **2013**م نیز چنین اتفاقی افتاد؛ طوری که انگلیس علاقه‌مند نبود بشیر به ایران سفر کند؛ زیرا نمی‌خواست حکومت ایران با حضور گرم و بیشتر سران جهان در محفل آغاز کار رئیس‌جمهور آن، شهرت بیشتری کسب نماید. بناءً عربستان سعودی اجازه نداد طیاره حامل بشیر به دلیل عدم رغبت انگلیس، از آسمان سعودی استفاده نماید؛ «ریاست جمهوری سودان اعلان نمود که عربستان سعودی به طیاره حامل رئیس‌جمهور اجازه نداده برای عبور از آسمانش به جانب تهران استفاده نماید؛ بناءً طیاره مذکور ناچار برگشت نمود. رئیس‌جمهور سودان قصد داشت در مراسم سوگند رئیس‌جمهور جدید ایران شرکت کند.» (منبع: فرانس 24 4 اگست 2013م)

7. با توجه به تمام موارد یادشده، بعید به نظر می‌رسد امریکا در پس اعتراض‌ها قرار داشته باشد و انگلیس هم توان راه‌اندازی چنین اعتراض‌هایی را ندارد؛ پس داستان شروع و دوام این اعتراض‌ها از چه قرار است؟ پاسخ اینست که اعتراض‌ها به گونه خودجوش و به دلیل افزایش میزان بحران معیشتی مردم در سودان آغاز گردید و جزئیات آن قرار ذیل است:

الف) بشیر و اطرافیانش گمان می‌کردند با کوتاه آمدن از جنوب سودان به دستور امریکا، سودان تبدیل به سرزمینی مرفه و امن خواهد شد و امریکا با لغو تحریم‌هایش به سودان کمک خواهد نمود؛ اما اوضاع برعکس شد؛ چنانچه شرایط اقتصادی بدتر تر و بحرانی‌تر گردیده و این بحران با شروع سال **2018**م و پس از لغو تحریم‌های امریکا از سودان، شدت بیشتری گرفت. حکومت قیمت نان را افزایش داد و نرخ دالر گمرکی را تا سه برابر بالا برد و این باعث شد بهای واحد پولی سودان افت کند که منجر به بلند رفتن قیمت‌ها و سپس شروع بحران مواد سوخت گردید. افزایش قیمت نان کار را به جایی کشاند که یک شهروند به سختی می‌توانست نان خشک به دست آورد؛ طوری که برای به دست آوردن یک قرص نان باید ساعت‌ها در صف ناوایی می‌ایستاد و نان را به قیمتی فراتر از حد توان خودش خریداری می‌نمود. میزان تورم به حدود **70** درصد رسید و بانک مرکزی برای جلوگیری از کاهش بالارفتن ارزش دالر و پایین آمدن ارزش پول داخلی، اقدام به منع پول از سایر بانک‌ها نمود تا این که وادار شد بهای واحد پولی را تا **60** درصد کاهش دهد تا جایی که بهای یک دالر به **47.50** جنیه رسید و به تاریخ **20** فبروری **2019**م در بازاری موازی (بازار آزاد) به **75** جنیه رسید.

ب) فقر در میان مردم سودان به اوج خود رسید؛ چنانچه سازمان مرکزی آمار تأکید نمود که: «فیصدی فقر به بیش از دو سوم شهروندان رسیده و این آمار بر اساس نتایج تحقیقی است که در سال **2014**م و به عنوان نخستین تحقیق پس از جدا شدن سودان جنوبی در سال **2011**م منتشر گردیده.» تمام این تحولات پس از آن صورت می‌گیرد که صندوق بین‌المللی پول در این زمینه

توصیه؛ بلکه اوامرش را صادر نمود؛ چنانچه در هر جای دیگری نیز چنین می‌کند؛ طوری که از حکومت خواست پول را به گردش انداخته و حمایت‌ها از مواد سوخت، برق و گندم را متوقف کند و متعهد شد که به کمک بانک جهانی در عملی شدن برنامه‌های اصلاح اقتصادی سودان کمک‌های فنی خواهد نمود. این تعهد در گردهمایی نماینده‌گان صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی و در حاشیه نشست‌هایی صورت گرفت که در جزیره بالی در اندونزی و در دسامبر 2017م برگزار شده بود. صندوق یاد شده تأکید نمود که این کار برای ایجاد شرایط لازم به هدف جلب سرمایه‌گذاران و استحکام رشد اقتصادی کشور لازم است و از حکومت خواست، یارانه‌ها (حمایت‌های) برق و گندم را در میان سال‌های 2019م تا 2021م و بعد از به گردش انداختن پول لغو نماید. اطاعت حکومت سودان از این اوامر منجر به بدتر شدن اوضاع اقتصادی و معیشتی مردم شد.

ج) به این دلیل بود که شرایط سودان آماده انفجار شد و منجر به بیرون آمدن مردم به جاده‌ها و به گونه خودجوش گردید؛ زیرا فقر گسترش یافت و قیمت‌ها بالا رفت و میزان بیکاری افزایش یافت و سرمایه‌ها به بدترین وجه ممکن توزیع شد. دلیل تمام این اوضاع این است که عمر بشیر نظام سرمایه‌داری را تطبیق نموده و از توصیه‌های سازمان‌های مالی و صندوق و بانک جهانی فرمان می‌برد و به فشارهای امریکا تن می‌دهد. حکومت بشیر وابسته به امریکا بوده و سیاست‌های آن را عملی می‌کند، به ویژه در مسئله جدائی سودان جنوبی و از دست دادن ذخیره بزرگ نفتی دولت. «پس از جدا شدن جنوب سودان در سال 2011م خرطوم سه چهارم موارد نفتی خویش را از دست داده؛ مواردی که در حدود 80 درصد موارد پول‌های بیرونی را وارد خزانه‌های دولت می‌نمود.» (منبع: الجزیره نت 26 دسامبر 2018م) پس نخست مردم در تنگنای معیشتی قرار گرفتند و این وضعیت بود که جرقه نخست انقلاب سودان را به تاریخ 19 دسامبر 2018م در شمال ولایت نهر النيل و شهر عطبره زد و سپس به سایر شهرها سرایت نمود و هنوز ادامه دارد و آتش آن خاموش نگردیده و همه یک خواسته دارند که کنار رفتن نظام حاکم است.

به این ترتیب بود که اعتراض‌ها در سودان به گونه خودجوش آغاز شد و سپس طرف‌ها و قدرت‌های فرصت جو خود را به آن نزدیک نمودند تا از آن برای تأمین منافع آن قدرت‌ها استفاده کنند و مسیر اعتراض‌ها را، چنان که تشریح داده شد، منحرف نمایند.

8. در اخیر باید گفت: دو مسئله وجود دارد که قابل تأمل و دقت بیشتر است:

اول) نخستین چیزی که امریکا بالای مزدورانش الزامی می‌کند اینست که با تمام توان باید برای تأمین منافع امریکا تلاش کنند و بشیر عملاً این کار را کرد؛ در حدی که حتی حاضر شد قسم‌اش را به خاطر تأمین منافع امریکا جنوب سودان را جدا نمود و با این کار قسم‌اش را شکست. امریکا تا امروز از بشیر پشتیبانی می‌کند؛ چنانچه ارتباطاتی که با حکومت‌اش دارد و ما نمونه‌های آن را در فوق بیان نمودیم، به خوبی بیانگر این واقعیت است؛ اما در صورتی که اعتراض‌ها ادامه پیدا کند و بشیر نتواند آن را در کوتاه‌مدت مهار

کند، از چشم امریکا خواهد افتاد و به این ترتیب توان خدمت‌گزاری به امریکا و منافع آن را نخواهد داشت و به این ترتیب به گمان اغلب امریکا سعی خواهد نمود او را از قدرت کنار زند. احتمالاً کنار رفتن بعضی از طرفداران حکومت از سهم‌شان در حکومت تا بتوانند بر موج اعتراض‌ها سوار شوند، به ویژه حزب میرغنی که وابسته به امریکاست، احتمالاً به همین هدف صورت می‌گیرد؛ یعنی تلاش‌هایی برای ساختن بدیل، زیرا لازمه کنار زدن بشیر، وجد بدیلی است که در میان مردم پذیرفته شده باشد. امریکا معمولاً از این اسلوب با مزدورانش استفاده می‌کند؛ چنانچه با حسنی مبارک نیز استفاده کرد؛ زمانی که مبارک نتوانست اعتراض‌ها را مهار کند، امریکا به وی دستور داد کنار برود و او استعفاء نمود و طنطاوی و شورای نظامی را به جای خودش تعیین کرد. پس این اسلوبی است که در نزد امریکا معمول است و یگانه مسئله مهم در این اسلوب آن است که پیش از دستور صدور دستور کنار رفتن به مزدور بر حال باید مزدور بعدی از هر لحاظ آماده شده باشد؛ زیرا امریکا می‌ترسد مبدا قبل از این که مزدور بعدی به پختگی برسد، مردان صادق و مخلص قدرت را در دست گرفته و تبدیل به خاری شوند که در گلوی امریکا گیر کند؛ چنانچه یگانه دلیل بقای بشار بر حکومت تاکنون همین مسئله بوده است.

دوم) آنچه مایه نگرانی است، اینست که مبدا خون‌های ریخته شده، زخم‌های متحمل شده و خساراتی که به منافع عامه وارد شده همه هدر رود و اعتراض‌ها در نهایت منجر به این شود که یک مزدور جایگزین مزدور دیگر گردد و قانون اساسی وضعی و ساخت بشر هم‌چنان در این سرزمین باقی مانده و جان‌های بیشتری را بگیرد و بنده‌گان الله سبحانه و تعالی را در رنج و بلا نگهدارد. این دقیقاً همان چیزی است که در مورد آن هشدار می‌دهیم؛ زیرا دیده می‌شود که اعتراض‌ها تا امروز شعار اسلام را سر نمی‌دهد و خواستار تطبیق احکام شریعت اسلامی از طریق رهبری صالح و صادقی نیست که در جهت از سرگیری زندگی اسلام با برپائی خلافت راشده سعی و تلاش کند و به این ترتیب؛ بحران سیاسی به حال خود باقی مانده و حتی بدتر هم شود و بحران سیاسی نیز به حال خود باقی مانده و حتی بدتر نیز شود. فرموده الله سبحانه و تعالی حق مبین است که می‌فرماید:

(فَمَنْ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَى ۚ وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا)

[طه: 123-124]

ترجمه: هرکس از هدایت من پیروی کند، نه گمراه می‌شود و نه در رنج خواهد بود! و هرکس از یاد من روی گردان شود، زندگی(سخت و) تنگی خواهد داشت.

و الله علیم و حکیم چه راست گفت آنجا که فرمود:

(فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ)

[احسر: 2]

ترجمه: پس عبرت بگیرید ای صاحبان چشم!

27 جمادى الآخرة 1440هـ ق

4 مارچ 2019م